

Korte notitie Ecologisch overwegingen WP Culemborg door Roland van der Vliet (PL)
29 januari 2020

Middels deze notitie wordt in het kort uitleg welke effecten op natuur tijdens aanleg en gebruik van WP Culemborg kunnen worden verwacht. Omdat specifiek veldwerk en interpretatie van de resultaten niet is afgerond, en kaartmateriaal daarom nog niet is vervaardigd, worden in deze notitie in zijn algemeenheid enkele overwegingen om alternatieven te beoordelen op een rij gezet. Op basis hiervan wordt een inschatting gegeven hoe belangrijk de diverse effecten binnen dit project zullen zijn.

Omliggende Natura 2000-gebieden:

De twee dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Rijntakken ten noorden van het plangebied en Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem ten zuidwesten. Beide kwalificeren vanwege habitattypen en habitatsoorten. Rijntakken kwalificeert ook vanwege broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten. Vanwege de afstand tussen plangebied en Natura 2000-gebieden is er alleen sprake van indirecte effecten (er is geen oppervlakteverlies).

Vleermuisonderzoek:

Dit heeft plaatsgevonden in het seizoen 2019, en de resultaten zijn bijna klaar. De laatste determinaties van geluiden moeten echter nog plaatsvinden.

Er zijn bijna 500 opnames van vleermuizen gedaan. Veruit de meeste waarnemingen betreffen gewone dwergvleermuis. In het najaar zijn ook veel ruige dwergvleermuizen opgenomen. Daarnaast zijn laatvlieger, rosse vleermuis en gewone grootoorvleermuis vastgesteld. In een aantal gevallen zijn baltsgeluiden van gewone dwergvleermuis opgenomen. De nog te determineren opnames laten in ieder geval een *Myotis*-soort zien; onze vleermuispecialist zal zich nog over deze opnames buigen. Wanneer alle geluiden zijn gedetermineerd zullen kaarten worden vervaardigd waarop de verspreiding per soort te zien is.

Radarwaarnemingen:

Vogelvliegbewegingen kunnen met de radar worden bestudeerd dankzij de medewerking van de bewoner vanaf een erf langs de Oude Beesdseweg. Hierdoor hebben we een goed uitzicht vanaf het midden van het plangebied.

We hebben inmiddels twee van de drie keer vliegbewegingen in het veld met radar bestudeerd. In februari zal de laatste keer zijn. Tijdens de waarnemingen tellen we ook de aanwezige groepen vogels. Op onze veldwerkdagen beperken de aanwezige vogels zich tot een klein aantal ganzen, meeuwen, een groep kieviten en spreeuwen, een groep kramsvogels en kraaiachtigen. Behalve de meeuwen werd geen van deze vogelsoorten in de avond wegtrekkend richting het noorden gezien. Ganzen vlogen vooral op grote hoogte zuidwaarts en in mindere mate westwaarts. Een wisselend aantal ganzen gebruikt het plangebied om te foerageren. De kieviten, spreeuwen en kramsvogels gebruiken het gebied gedurende het gehele etmaal als foerageer- en slaapterrein en vertonen geen grootscheepse bewegingen door het terrein. Van de ter plekke foeragerende grote zilverreigers wordt in de gaten gehouden waarheen deze vliegen om te slapen.

Uilen en overige losse waarnemingen:

Tijdens het veldonderzoek aan vleermuizen en vanwege het radaronderzoek zijn diverse waarnemingen van uilen gedaan. Dit betreft twee locaties voor jonge ransuilen (in het noordwesten en in de bosschage langs de Rommersteeg). Daarnaast werden er jonge bosuilen gehoord langs de Kooiweg Oost en jagende kerkuilen gezien langs de Kooiweg Oost en Oude Beesdseweg. Door de NVWC zijn waarnemingen beschikbaar gesteld uit atlasblok 39-21 (waarin het plangebied ligt) en omliggende atlasblokken. Specifiek voor de broedvogeldata geldt dat specifieke locaties hier niet uit kunnen worden gedestilleerd omdat een atlasblok 5x5 km is (het is de teleenheid voor de Sovon Broedvogelatlassen).

Tijdens een van de vleermuistellingen werd een groep foeragerende wulpen waargenomen in het plangebied. Roeken en andere kraaiachtigen slapen onder meer langs de N320.

Aanlegfase en gebruiksfase:

Hoewel tijdens de aanlegfase effecten kunnen optreden zijn deze beperkt tot verstoring tijdens de bouw en door stikstofemissie (resultierend in stikstofdepositie). Beide effecten zullen geen verschil uitmaken bij de keuze van alternatieven omdat de alternatieven niet ver van elkaar zijn geprojecteerd.

Het enige effect dat wel bij aanleg kan spelen is eventuele verwijdering van gebouwen of bomen. Wanneer deze dienen als verblijfplaatsen voor vogels (zoals uilen, roeken) of vleermuizen is een ontheffing nodig. Het door bomenkap onderbreken van bestaande bomenrijen kan resulteren in het onderbreken van bestaande vliegroutes van vleermuizen. Ook hiervoor kan een ontheffing nodig zijn.

In de gebruiksfase zijn er effecten te verwachten via slachtoffers onder vogels en vleermuizen, via vermijding van windturbines door vogels en/of via barrièrevorming voor vogels.

***Slachtoffers* (vanwege zowel soortbescherming als Natura 2000-wetgeving)**

Gezien de beperkte wegtrek van vogels richting het noorden (dus richting het Natura 2000-gebied Rijntakken) zullen slachtoffers vooral worden beoordeeld vanwege soortbescherming. Dit geldt helemaal voor vleermuizen.

Vleermuizen

- beperkt aantal soorten met hoog risico (vooral hoogvliegende soorten)
- aantal slachtoffers afhankelijk van landschapstype (voor het plangebied nader te bepalen)
- windturbines dichtbij bosschages of bomenrijen (houtwallen) leveren hogere aantallen slachtoffers op

Vogels

- in het binnenland van Nederland is het aantal slachtoffers beperkt tot c. 20 vogels / turbine / jaar (maar in binnenland ook vaak veel minder)
- vooral zangvogels, eenden en meeuwen
- er zijn echter ook soortgroepen met lage aanvaringsrisico's

Vermijding (vanwege zowel soortbescherming als Natura 2000-wetgeving)

Gezien de beperkte wegtrek van vogels richting het noorden (dus richting het Natura 2000-gebied Rijntakken) zal vermijding vooral een rol spelen bij lokale soorten.

Vogels

- Alleen een effect op soorten van open gebied (foerageergebied voor ganzen en/of steltlopers; broedgebied van weidevogels)
- Windturbines in open gebied hebben bij aanwezigheid van grote aantallen ganzen en/of hoge dichtheden weidevogels vanuit de optiek van vermijding niet de voorkeur
- Per soortgroep een specifieke verstoringsafstand die verschilt binnen het jaar
 - in broedtijd kleine verstoringsafstanden
 - buiten broedtijd groter
- Geen 100% vermijding, maar gradiënt
- Gewenning mogelijk

Barrièrewerking (vanwege Natura 2000-wetgeving)

Op basis van vliegbewegingen over het plangebied wordt het probleem van barrièrewerking nauwelijks verwacht. Alleen meeuwen bleken richting het Natura 2000-gebied Rijntakken te vliegen maar deze kennen geen instandhoudingsdoelstelling voor dat gebied

Vogels

- Mogelijk bij lange lijnopstellingen
- Vooral hinder (dus geen doorslaggevende factor)
- In een opstelling met grote windturbines in een lijnopstelling zijn de onderlinge ruimtes groter dan in een lijnopstelling met kleinere windturbines. De ruimtes zorgen ervoor dat vogels er gemakkelijker tussendoor kunnen vliegen
- Een gat binnen de opstelling geeft vogels de mogelijkheid zonder problemen van A naar B te komen
- Opstelling naast elkaar heeft voorkeur boven een verspringende opstelling (met windturbines achter elkaar)